

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Рекомендовано на засіданні
кафедри Фінанси, облік і аудит
прот. № 1 від 05.10.2022 р.

«Фінансовий ринок»

СИЛАБУС

2022/2023 навч. рр.

Галузь знань	– 07 «Управління і адміністрування»
Спеціальність	– 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»
Освітні програми	– «Управління фінансами, банківська справа і страхування»
Освітній рівень	– перший (бакалавр)
Кількість кредитів ЄКТС	– 5 (150 годин)
Лектор	Бормотова Марина Валентинівна (кандидат економічних наук, доцент), Контакти: +38 (050) 944-38-45, e-mail: bormotova@kart.edu.ua
Години прийому та консультації:	кожна середа з 11.00-12.20
Розміщення кафедри:	Місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх, 515 аудиторія.
Веб сторінка курсу:	http://do.kart.edu.ua/
Додаткові інформаційні матеріали:	http://lib.kart.edu.ua

Фінансовий ринок – це особлива, властива тільки ринковій економіці сфера економічних взаємовідносин, де здійснюється купівля-продаж, розподіл і перерозподіл фінансових активів між сферами економіки. Предметом курсу „Фінансовий ринок” є дослідження економічного простору, на якому формуються і функціонують відносини між його учасниками з приводу купівлі-продажу фінансових активів. Сьогодні, в умовах реформування залізничного транспорту та акціонування «Укрзалізниці» знання з основних аспектів функціонування фінансового ринку набувають особливої значущості. Суб'єктами таких відносин є держава, емітенти, у тому числі і Укрзалізниця, а також фінансові посередники, які повинні забезпечувати перерозподіл фінансових ресурсів серед учасників ринку. Мета дисципліни – розкриття теоретичних і практичних основ розвитку та функціонування фінансового ринку, як підсистеми фінансових відносин.

Курс «Фінансовий ринок» є одним із системотворчих у процесі формування компетенцій сучасного фінансиста, який має теоретичне, методичне і одночасно прикладне значення.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку фінансового ринку за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні тенденції фінансового ринку

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових ринків та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових ринків

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансових ринків

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на фінансовому ринку.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових ринків та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування фінансових ринків

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансового ринку.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансових ринків

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансового ринку.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових ринків, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Чому ви маєте обрати цей курс?

В умовах ринкової економіки постійно відбуваються процеси акумуляції тимчасово вільних коштів різних суб'єктів ринку, їх подальший розподіл, перерозподіл та спрямування у вигляді позикового та інвестиційного капіталів у різні сфери економіки з метою її розвитку. Ці процеси здійснюються на фінансовому ринку, де відбувається рух грошей як капіталу. Фінансовий ринок — особлива сфера фінансової системи, складова її інфраструктури, де здійснюється рух тимчасово вільного капіталу, формуються і функціонують обмінно-перерозподільні відносини, пов'язані з процесами купівлі-продажу вільних фінансових ресурсів, їх трансформація в позиковий та інвестиційний капітал через фінансово-кредитні інститути на основі попиту та пропозиції, формується ціна на різноманітні фінансові інструменти. Завдання дисципліни – допомогти майбутнім фахівцям сформувати комплексне розуміння взаємозв'язків на фінансовому ринку та системи спеціалізованих фінансових інститутів; визначити роль держави на фінансовому ринку; оволодіти знаннями щодо особливостей функціонування основних та похідних фінансових інструментів. Без цих знань неможливо формування висококваліфікованого фахівця з фінансів.

Організація навчання

Курс «Фінансовий ринок» посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки дає методичні знання і практичне вміння. Він має зв'язок з такими дисциплінами, як «Фінанси», «Гроші та кредит та ін.

Курс супроводжується текстовим навчальним матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

Для опанування матеріалу дисципліни, окрім лекційних, практичних, семінарських занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу слід приділити самостійній роботі студентів за такими видами: вивчення додаткової літератури; робота із законодавчими та нормативними матеріалами; робота у мережі Інтернет; підготовка до занять. В індивідуальних завданнях міститься перелік тематичних оглядів, які найбільш широко розкривають проблематику тем з дисципліни «Фінансовий ринок». Опрацювання тематичних оглядів, які обираються студентами самостійно, дозволить поглибити та розширити їхні знання у сфері фінансового ринку.

Фінансовий ринок / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Самостійна робота	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Фінансовий ринок» студенти зможуть застосувати, працюючи у різноманітних державних та недержавних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці, банківських установах, а також організуючи власний бізнес. Вони можуть бути використані випускниками на посадах фінансових менеджерів, фінансових консультантів, експертів, економістів, ризик-менеджерів, держслужбовців.

Теми курсу

Модуль 1 Фінансовий ринок, його суб'єкти та інструментарій

Тема 1 Фінансовий ринок: сутність та класифікація

Тема 2 Регулювання діяльності на фінансовому ринку.

Тема 3 Фінансові посередники

Тема 4 Пайові цінні папери на фінансовому ринку

Тема 5 Боргові цінні папери на фінансовому ринку.

Тема 6 Похідні фінансові інструменти

Модуль 2 Кредитний, фондовий та валютний ринки – механізми та особливості функціонування

Тема 7 Фінансові послуги

Тема 8 Кредитний ринок

Тема 9 Валютний ринок

Тема 10 Фондовий ринок та фондова біржа

Практичні заняття курсу передбачають вивчення прийомів та методів прийняття рішень на фінансовому ринку з застосуванням інструментарію економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій.

Ресурси курсу

1 <http://lib.kart.edu.ua> (Електронний портал УкрДУЗТ)

2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);

3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ);

4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);

5 <https://www.nssmc.gov.ua/> (офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку)

6 <https://www.bank.gov.ua/> (офіційний сайт НБУ)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Правила оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, іспит.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>)

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 (2) семестр
відвідування занять		до 5 включно
активність на заняттях (лекціях, практичних)		до 5 включно
виконання поточних контрольних завдань		10
виконання письмових контрольних робіт протягом модулю		20
виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	CTS цінка
ВІДМІННО – 5	<u>Відмінно</u> – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	<u>Дуже добре</u> – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	<u>Добре</u> – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	<u>Задовільно</u> - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	<u>Достатньо</u> – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	<u>Незадовільно</u> – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	<u>Незадовільно</u> - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Команда викладачів

Бормотова Марина Валентинівна (<https://kart.edu.ua/staff/bormotova-my>) - спікер з питань фінансового ринку в УкрДУЗТ. Кандидат економічних наук з 1994 року. Дисертацію захистила у 1994 році у спеціалізованій вченій раді при Харківському інженерно-економічному інституті (ХНЕУ ім. Семена Кузнеця) за спеціальністю 08.00.05 - «Економіка, планування та організація управління народним господарством і його галузями», Напрямок наукової діяльності: фінансовий ринок, інвестиційний розвиток. Автор понад 80 наукових праць.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>